

ERFGOEDDAG

**RI
TU
E
LEN**

ZONDAG
24
04

STEUN EENS EEN
**ERF
GOED
DOEL**
ERFGOEDDOEL.BE

WWW.ERFGOEDDAG.BE

DOWNLOAD DE HANDIGE APP OP ERFGOEDAPP.BE EN
ONTDEK DE GRATIS ACTIVITEITEN BIJ JOU IN DE BUURT

ERFGOEDDAG IS EEN INITIATIEF VAN FARO, VLAAMS STEUNPUNT VOOR CULTUREEL ERFGOED
VZW, IN SAMENWERKING MET DE ERFGOEDGEMEENSCHAPPEN IN VLAANDEREN EN BRUSSEL

#ERFGOEDDAG

Logo's: BELOFABRIK, 1706, LORRELL, cera, FARO, Vlaanderen

PROGRAMMA WAASLAND

Beveren, Kruibeke,
Lokeren,
Sint-Gillis-Waas,
Sint-Niklaas,
Stekene, Temse,
Waasmunster
en Zwijndrecht

Gratis toegang

ZONDAG 24 APRIL ERFGOEDDAG 2016 THEMA "RITUELEN"

Heb je het al gehoord? De zestiende editie van Erfgoeddag draait rond rituelen. En ook jij bent uitgenodigd!

Kruis jij af en toe je vingers of houd je wel eens hout vast? Deel je drie kussen uit bij verjaardagen en vier je oud en nieuw met champagnekurken? Ben jij fier op je totemnaam bij de jeugdbeweging, ga je zingen met Driekoningen of neem je je vrienden vaak beet op 1 april? Het leven is doorspekt van grote en kleine rituelen. Sommige gebruiken evolueren of verdwijnen, anderen ontstaan plots of worden meegebracht uit andere culturen. Ook voor het bewaren van ons cultureel erfgoed zijn rituelen belangrijk.

Op zondag 24 april 2016 zetten vele musea, archieven, erfgoedorganisaties en vrijwilligers dit erfgoed in de kijker. Ze vertellen verhalen, gunnen je een blik op hun collectie, duiken achter de schermen en nemen je mee op ontdekkingsstocht. Tussen 10u en 18u kan je -volledig gratis- verschillende erfgoedlocaties bezoeken en deelnemen aan de activiteiten die ter gelegenheid van Erfgoeddag worden georganiseerd.

Dankzij deze krant kan je rondneuzen in de talrijke initiatieven uit de deelnemende gemeenten van het Waasland.

Je kan dit jaar voor een boel erfgoedpret opnieuw terecht in Beveren, Kruibeke, Lokeren, Sint-Gillis-Waas, Sint-Niklaas, Stekene, Temse, Waasmunster en Zwijndrecht.

Natuurlijk kunnen ook de kinderen zich die dag uitleven! Enkele organisaties programmeren immers activiteiten speciaal gericht op kinderen. Je kan ze herkennen aan het vliegje.

toegankelijk voor de minder mobiele bezoeker

gedeeltelijk toegankelijk voor de minder mobiele bezoeker

niet toegankelijk voor de minder mobiele bezoeker

Fier op dit mooie aanbod, wensen wij alle bezoekers een boeiende Erfgoeddag toe in onze regio!

Remi Audenaert

Voorzitter Interwaas – Erfgoedcel Waasland

Voor meer informatie over het programma kan je altijd terecht bij Erfgoedcel Waasland, Lamstraat 113, 9100 Sint-Niklaas, www.erfgoedcelwaasland.be.

Wil je graag op de hoogte blijven van alle erfgoedactiviteiten in het Waasland? Bezorg ons je mail- en postadres via erfgoedcel@interwaas.be of volg ons op Facebook.

Surf zeker ook eens naar onze Erfgoedbank Waasland op www.waaserfgoed.be.

BEVEREN

Tentoonstelling

“Smokkel(w)jaar”

CC Ter Vesten i.s.m. Gemeentearchief Beveren, Zeeuws archief en Gidsvereniging Beveren
Kasteel Cortewalle, Zwarte Dreef 1, Beveren (10u-18u) – T 03 750 10 21
Tot 29 mei iedere zondag open tussen 14u en 17u

Smokkelaars © Hertogelijke Heemkundige Kring Het Land van Beveren

Duik mee in de mysterieuze wereld van de smokkel. Door de steeds nijpender wordende tekorten floreerde de zwarte markt tijdens de oorlog als nooit tevoren. Vele avonturiers riskeerden hun leven met de smokkel van voedingswaren, brieven en personen over de ‘elektrische draad’ in Kieldrecht en Doel. Om de grenswachten te verschalken, legden zij een bijzondere creativiteit aan de dag. Ontdek hun rituelen en geheime codes op onze smokkeltentoonstelling. Kinderen kunnen zich die dag laten fotograferen in ‘smokkelplunje’.

Tentoonstelling

“Wat schaft de pot?”

Hertogelijke Heemkundige Kring het Land van Beveren vzw i.s.m. Gemeentearchief Beveren en CC Ter Vesten
Kasteel Cortewalle, Zwarte Dreef 1, Beveren (10u-18u) – T 03 750 10 21

Tot 25 september iedere zondag open tussen 14u en 17u

Ver van het front woedde een ander soort oorlog, een dagelijkse overlevingsstrijd op leven en dood. De aanslepende oorlog en de hardvochtige bezetting leidden ertoe dat levensmiddelen bijzonder schaars werden. De plaatselijke bevolking werd geconfronteerd met massale werkloosheid en armoede. Gelukkig kon een grote groep hulpbehoevenden rekenen op de steun van humanitaire organisaties, zoals het lokale Komitee voor Hulp en Voeding. Een magere troost voor een lege maag? Bijzondere aandacht gaat naar de talrijke bedankingsfoto's, waarbij schoolkinderen en wezen volgens een vast ritueel de (buitenlandse) weldoeners hun dank betuigden.

Tentoonstelling

“Recht op doel!”

De Reinaerthoeve/PolderMAS
PolderMAS, Ouden Doel-Dijk 13, 9130 Doel (10u-18u) – T 0488 48 44 33

Octrooi Sint-Sebastianhandbooggilde © PolderMAS

Duik in het intrigerende verleden van broederschappen aan de hand van het octrooi van de Sint-Sebastianhandbooggilde van Kallo en enkele opmerkelijke attributen. Op de achtergrond kan je genieten van de film 'De Herberg', waarin de thematiek van schuttersgilden een grote rol speelt. Voor de kleinsten is er een staande wip voorzien als ludieke imitatie van het koningschieten. Voor de kleine honger en dorst, wordt er een thee-feest met spijs en drank georganiseerd. Wees welkom op deze gezellige Erfgoeddag!

KRUIBEKE

Rondleiding

“Grafelijke molen zoekt pachter”

Dienst Cultuur i.s.m. de Molengilde
Getijdenmolen Spaanse Molen, Nederstraat 2, 9150 Rupelmonde (10u30 - 17u) – T 03 740 02 17

© Gemeente Kruibeke

Om de drie, zes of negen jaar werd de 16e-eeuwse watermolen in Rupelmonde openbaar geveild door een rentmeester, in opdracht van de graaf van Vlaanderen. Zolang de kaars brandde, kon er geboden worden. Wie het laatste bod kon plaatsen, mocht de molen huren. Dit 500 jaar oud ritueel wordt op Erfgoeddag opnieuw tot leven gebracht. Het octrooi en de kaars spelen een cruciale rol. De molenaar, de rentmeester, de steenkapper en de meestertimmerman vertellen je verhalen, tonen hun waardevolle oude instrumenten en delen de geheimen van hun molenrituelen. Je krijgt zelfs de kans om mee te bieden in de strijd om de molen! Kinderen krijgen een sprookje toegeluisd om 11u en 14u.

LOKEREN

Tentoonstelling

“Ons leven zit vol rituelen”

Stadsarchief Lokeren
Stadsarchief, Torenstraat 1a, 9160, Lokeren (13u30-17u30) – T 09 340 50 61

Feestelijke inhuldiging van een nieuwe brandweenwagen (12 juli 1953) © Stadsarchief Lokeren

Aan de hand van diverse schatten uit het archief, documenten, foto's en affiches worden rituelen van uiteenlopende aard in beeld gebracht. Kleine en grote rituelen doorheen een mensenleven; carnaval, religieus-kerkelijke handelingen, militaire eretekens en formaties, jaarlijkse klasfoto's...

SINT-GILLIS-WAAS

Tentoonstelling

“Rust in vrede”

Heemkundige Kring De Kluize i.s.m. Gemeentearchief Sint-Gillis-Waas
Oud-Vrederegerecht, Kerkstraat 21, 9170 Sint-Gillis-Waas (10u-18u) – T 0479 48 08 19

Als bezoeker maak je kennis met oude en nieuwe rituelen rond sterven, begraven en herdenken. Een gevarieerde verzameling aan voorwerpen, documenten en foto's vertelt u over de handelingen die gepaard gaan met dit religieuze overgangsmoment. Doodsbrieven, prentjes, affiches, rouwbeklag, maar ook documenten zoals grondplannen laten zien hoe onder meer de gemeente deze rituelen mee vorm gaf. De tentoongestelde archiefdocumenten bieden een blik op de belangrijke figuren, maar eveneens van de oorlog- en militaire slachtoffers. Tot slot zijn er twee reconstructies te zien: één van een bidkapel en één van de culinaire gewoonten rond sterven en herdenken.

Tentoonstelling

“100 jaar communierituelen”

Heemkundige Kring De Kluize i.s.m. Gemeentearchief Sint-Gillis-Waas
Oud-Gemeentehuis, Dries 21, 9170 Sint-Pauwels (10u-18u) – T 0479 48 08 19

Communiefoto © Heemkundige Kring De Kluize

Aan de hand van foto's en prenten wordt de beleving van zowel de eerste als plechtige communie gereconstrueerd, tot op vandaag een herkenbaar ritueel voor velen onder ons. De tentoonstelling laat heel wat authentieke voorwerpen zien. Zo worden o.a. eerste communie kerkboekjes, de plechtige communie missalen, geschenken, telegrammen en wenskaarten aan de bezoekers voorgelegd. De oudste communiefoto's dateren van 1912 en tonen de drukte rond de kerk op deze christelijke hoogdag. Dit zijn slechts enkele voorbeelden van de bijzondere stukken die tentoongesteld worden.

Dansvoorstelling

“Ik zie des meien schijn”

Volkskunstgroep Drieske Nijpers i.s.m. Het Provinciaal Molencentrum
Roomanmolen, Pastorijwegel, 9170 Sint-Pauwels (13u30-17u30) – T 0496 50 90 37

Meiviering © Drieske Nijpers

In het oude Europa geloofde men dat het planten van de meiboom leidde tot vruchtbaarheid voor vee, akkers en mensen. Volkskunstgroep Drieske Nijpers houdt dit gebruik in stand voor de komende generaties, met de winterverbranding, meelieder en meispelen. De meiboomplanting, dansen rond de meiboom en de meispelen zijn allemaal onderdeel van het traditionele meifeest. Oorspronkelijk maakten deze deel uit van eeuwenoude Germaanse vruchtbaarheidsrituelen. Een reeks plechtige handelingen moest de groeikracht van de natuur overbrengen op de akkers, het vee en de mensen. Kom ontdekken hoe fel er gestreden wordt op het meiveld en wie het begeerde kroontje veroverd. Muziek en dans zijn er in overvloed!

SINT-NIKLAAS

Tentoonstelling

“Een ritueel is...”

Stedelijke Musea Sint-Niklaas i.s.m. Archeologische Dienst Waasland en Koninklijke toneelvereniging St. Genesius
De Salons, Stationsstraat 85, 9100 Sint-Niklaas (10u-18u) – T 03 778 34 50

Rouwkader © SteM

Op Erfgoeddag kan je een mini-tentoonstelling meepikken in de Salons. Er is even gesnuisterd in de collecties en er werden een aantal originele stukken gevonden die perfect in het thema 'rituelen' passen. Ze geven de grote mijlpalen des levens, geboorte, huwelijk en sterven, weer. Haarstukjes, huwelijksborden, dodenmunten, schilderijen, ... allemaal originele getuigen van belangrijke momenten. Tegelijkertijd kan je je laten onderdompelen in een doop-, huwelijks- en zelfs begrafenisritueel. Acteurs helpen bezoekers op ludieke wijze deze 'grote stappen' nog eens over te doen.

Tip! De avond voor Erfgoeddag kan je vanaf 20u terecht in De Salons voor de 8e editie van de jaarlijkse Museumnacht. Een funky dansfeest in combinatie met een speurtocht doorheen de vele kamers onder begeleiding van een dienstmeisje. Een blik op het leven van de mondaine familie Meert en de rituelen van het huispersoneel van de vorige eeuw. Toegang € 5.

Tentoonstelling

“Aangekondigd ritueel”

Koninklijke Oudheidkundige Kring van het Land van Waas i.s.m. Stedelijke Musea Sint-Niklaas
De Salons, Stationsstraat 85, 9100 Sint-Niklaas (10u-18u) – archief@kokw.be

Belangrijke gebeurtenissen én de daarbij passende rituelen worden bij voorkeur aangekondigd. De KOKW duikt in het archief van drukkerij Strybol-Verduyssen en stelt op Erfgoeddag verschillende pareltjes tentoon. Proefdrukken van klein drukwerk rond geboorte, overlijden, huwelijk, vieringen en zelfs reclame maken deel uit van deze speciale collectie. Een uitgelezen kans om uniek archief te bewonderen!

Lezing

“De rituelen van Reynaert”

Reynaertgenootschap
Ten Huize van, Nijverheidstraat 32, 9100 Sint-Niklaas (14u en 15u)
Reservatie is verplicht via info@reynaertgenootschap.be en kan tot 22 april. Er zijn 2 x 15 plaatsen vrij.

Reynaert is in de middeleeuwse vossenverhalen de ceremoniemeester die vele rituelen voltrekt. Wrede rituelen en een beetje tekstgezeges worden niet uit de weg gegaan: de rituele verminking van de beer, de hemicastatie van de pastoor, het villen van de wolf ... Er wordt volop ingegaan op rituele rechtshandelingen en veroordelingen, slachtpartijen en tweegevechten, het halm overhandigen, kruinscheren en klokkenluiden. Een aanrader voor wie gepassioneerd is door literatuur en de Reynaert-saga!

Tentoonstelling

“Pen en fotoestel van een priester: Ignace De Kesel”

Bibliotheca Wasiana i.s.m. Stadsarchief Sint-Niklaas
Bib Sint-Niklaas, Hendrik Heymanplein 3, 9100 Sint-Niklaas (10u-18u) – T 03 778 34 00

Ignace De Kesel © Bibliotheca Wasiana

Een priester leeft met rituelen. Tijdens de eucharistieviering voert hij rituelen uit en in een nog niet zo ver verleden maakte hij deel uit van de rituelen van de menswording: geboorte, vorming, huwelijk, ouderschap en sterven. Bij deze grote gebeurtenissen was de priester aanwezig.

De priester Ignace De Kesel heeft over rituelen geschreven en gepubliceerd. De mens Ignace De Kesel had zijn eigen rituelen: eten, lezen, schrijven, sociale contacten... verlieten volgens een bepaald stramien. In deze tentoonstelling gidsen we de toeschouwer tussen de religieuze en de wereldse rituelen van een bijzonder man.

Demonstratie

“Huiskamerrituelen van de jaren stillekes”

Stadsarchief Sint-Niklaas i.s.m. Bib Sint-Niklaas
Bib Sint-Niklaas – Reinaertzaal, Hendrik Heymanplein 3, 9100 Sint-Niklaas (10u-18u) – T 0498 71 13 53

Diamontages © Stadsarchief Sint-Niklaas

Welkom in de nostalgische huiskamer van het stadsarchief. Je kan er bladeren in oude fotoalbums, plaatjes kijken met een viewmaster of een ouderwetse diavoorstelling bijwonen. Diverse aspecten van het bewaren en toegankelijk maken van het stedelijk beeldarchief worden in deze salon in de kijker gezet. Gezinsrituelen uit het pre-digitale tijdperk staan centraal. Denk maar aan het inkleven van familiefoto's in lijvige albums of het presenteren van diamontages in huiselijke kring. Stap mee in de teletijdmachine!

Filmvoorstelling

“Stad op sporen: Tiendaags feest op de Grote Markt”

Stadsarchief Sint-Niklaas i.s.m. Bib Sint-Niklaas
Bib Sint-Niklaas – Conferentiezaal, Hendrik Heymanplein 3, 9100 Sint-Niklaas (10u30 en 11u30) – T 0498 71 13 53
Reservatie is verplicht via archief@sint-niklaas.be of 03 778 33 80 en kan tot 23 april. Er zijn 110 plaatsen beschikbaar.

Sint-Niklaas kent haar rituelen! Het eerste volle weekend van september is een vaste waarde op de feestkalender van de stad. Sinds 1948 herdenken de jaarlijkse vredesfeesten de bevrijding na de Tweede Wereldoorlog. Het opstijgen van tientallen gas- en warmeluchtballonnen zijn tot op vandaag een vast ritueel tijdens dit feestweekend. Feest vieren in de openbare ruimte als gemeenschapsvormend ritueel voor jong en oud. De voorstelling brengt alle hoogtepunten van de feesteditie 2005 in beeld.

Tentoonstelling

“De nachtlamp van de Kuildam: de bibliotheek van Frans Van Dorpe”

Stadsarchief Sint-Niklaas i.s.m. Bib Sint-Niklaas
Bib Sint-Niklaas, Hendrik Heymanplein 3, 9100 Sint-Niklaas (10u-18u) – T 0498 71 13 53

De vroegere Sint-Niklase burgemeester en bedrijfsleider Frans Van Dorpe was een druk bezet man. Na zijn politieke dagtaken en vele engagementen trok hij zich nog urenlang terug in zijn studiekamer in de Kuildam. Zijn rijke bibliotheek weerspiegelt de veelzijdige interesses van Van Dorpe. Het stadsarchief ontrafelt het nachtelijk leesritueel van deze belezen man. Kom kijken waar de leeslamp brandt!

Lezing

“Goden, tempels en graven in onze streken in de Romeinse tijd”

Anfiteatro amici della cultura italiana

StEM, Piet Elshoutzaal, Zwijgershoek 14, 9100 Sint-Niklaas (10u30) – T 03 777 96 43

Reservatie is verplicht via secretariaat@anfiteatro.be of 03 777 96 43 en kan tot 23 april. Er zijn 75 plaatsen beschikbaar.

Spreker Guido Cuyt gidst zijn publiek doorheen onze streek ten tijde van de Romeinen. Hij focust op de talrijke rituelen bij het vereren van de goden. De mix aan klassieke, inheemse en later ook christelijke goden hadden immers allemaal hun eigen gebruiken en voorwaarden voor de eredienst. Daarnaast wordt ook het begrafenisritueel en de verschillende rites geanalyseerd. Benieuwd naar ons ver verleden en Romeinse rituelen? Kom dan zeker luisteren!

Logo © Anfiteatro amici della cultura italiana

STEKENE

Lezing

“Gelieve de familie te volgen. Koffietafels in Vlaanderen”

Gemeentebestuur Stekene

Dienstencentrum Amelberga, Polenlaan 46, 9190 Stekene (11u) – T 03 790 03 70

Reservatie is verplicht via valerie.lambertyn@stekene.be of 03 790 03 70 en kan tot 20 april. Er zijn 90 plaatsen beschikbaar.

Koffietafels © FARO, Titus Simoons

Gedeelde smart is halve smart, en waar kan je je smart beter delen dan bij een maaltijd, meteen na de uitvaart of crematie? Koffietafels zijn Vlaams erfgoed. Katrijn D'hamers, één van de auteurs van het boek 'Gelieve de familie te volgen. Koffietafels in Vlaanderen', geeft een lezing over het gebruik, de tradities en de recente trends bij koffietafels in Vlaanderen, in het Waasland en bij verschillende culturele gemeenschappen in ons land.

Rondleiding

“Grafstenen, een herinnering aan het laatste ritueel”

Heemkundige Kring d'Euzie

Kerkhof Stekene, Frans Van Brusselstraat, 9190 Stekene (telkens om 10u30, 11u30, 13u30, 15u00 en 16u30)

Kerkhof Kemzeker, Nationalestraat, 9190 Stekene (telkens om 10u-11u30 en 14u30-17u) – T 0487 17 26 17

Het afscheid nemen en het oprichten van een grafsteen als blijvende herinnering aan onze dierbaren, is door alle eeuwen heen het laatste ritueel. Deze rondleiding brengt u de achtergrond en de geschiedenis van de kerkhoven van Stekene. De bezoeker verneemt meer over de monumentale 19de-eeuwse grafmonumenten en de architecturale evolutie van de grafzerken. Bewonder de graven van invloedrijke inwoners, die verder worden becommentarieerd. Ook over het laatste ritueel in een mensenleven, kan immers een boeiend verhaal gebracht worden!

Tentoonstelling

“Van geboorte tot overlijden - rituelen en gebruiken”

Heemkundige Kring d'Euzie

Heemkundig Museum Oud-Station, Spoorwegwegel 1, 9190 Stekene (10u-18u) – T 0495 27 89 40

Het dragen van de kist © Heemkundige Kring d'Euzie

De tentoonstelling geeft een boeiend en gevarieerd overzicht van de lokale rituelen gedurende de verschillende stadia van het leven. Beleef aan de hand van uniek fotomateriaal en gebruiksvoorwerpen de geboorte, de communie, het huwelijk, het overlijden en de kerst- en nieuwjaargebruiken van de Stekenars.

Presentatie

“Rituelen in en rond de kerk”

Heemkundige Kring d'Euzie

H. Kruiskerk Stekene, Kerkstraat, 9190 Stekene (13u30, 15u00u en 16u30) – T 0476 69 52 20

De kern van de presentatie gaat over de vraag 'Hoe zit de beleving van een geloof in elkaar?' Met exclusief beeldmateriaal wordt een becommentarieerd overzicht gegeven van oude en hedendaagse godsdienstige gebruiken in en rond de kerk. Het uitgangspunt zijn de sacramenten in het katholieke geloof en de daarmee verweven rituelen. Daarnaast worden er verbanden gelegd met de actualiteit en gelijkaardige gebruiken in andere geloofsgemeenschappen.

Rondleiding

“De kapel van Boudelo, een verdwenen Pelgrimsoord”

Genootschap van Boudelo i.s.m. Heemkundig Kring d'Euzie en Comité Parochiefeesten Klein-Sinaai

Kerk OLV Onbevlekt Ontvangen Klein-Sinaai, Koebrugstraat 2, 9190 Stekene (10u-18u) – T 0491 99 61 61

Rondleiding op kerkhof om 11u, 14u en 16u

De Abdij van Boudelo is verdwenen, maar op vele plaatsen zijn nog sporen te bespeuren. De pelgrimskapel, ook genaamd de kapel van den Lesten Stuyver was de voorloper van de eerste parochiekerk in Klein-Sinaai. Aan de hand van enkele unieke museumstukken, 3D reconstructies en talloze verhalen loop je mee in de voetsporen van de lekenbroeders, monniken en pelgrims uit die tijd. Grijp je kans om deze onbekende geschiedenis te ontdekken!

Rondleiding

“Op 2 wielen met Gods zegen”

Comité Onze-Lieve-Vrouw van de fietsers i.s.m. Comité Parochiefeesten Klein-Sinaai en Adviesraad toerisme Stekene

Kerk OLV Onbevlekt Ontvangen Klein-Sinaai, Koebrugstraat 2, 9190 Stekene – T 0494 49 90 48

Rondleidingen met gids zijn voorzien om 10u, 11u, 15u, 16u en 17u.

Wielervijding © Martine Goossens

Meer dan 800 wielertoeristen komen ieder jaar zichzelf en hun fiets laten wijden op de eerste zondag van maart. Vele wielrenners maken een kruisteken bij de start van een wedstrijd, de overwinnaars delen hun zege met een overledene via een passend gebaar. Het is boeiend om naar de oorsprong ervan terug te keren, om de diepere betekenis te ontwaren, om de schijnbare grote afstand tussen oorsprong en huidige beleving te verkleinen.

TEMSE

Wandeling

“Op wandel in het rijke rituelenverleden van Tielrode”

Milieuwerkgroep Ons Streven

Standbeeld Den Toeter, Sint-Jozefstraat, 9140 Temse (14u) – T 0495 99 12 49

Paardenzegening Tielrode © Gert Hootman

Wandeling waarbij je aan de hand van verhalen en foto's kan grasduinen in het rijke rituelenverleden van Tielrode. Het dorp heeft een hele metamorfose ondergaan, van arme en uniforme landbouwgemeenschap naar een welstellende mengelmoes van individuen. Met de traditionele gebruiken gingen ook de bijhorende rituelen verloren. Denk maar aan de traditie van de paardenzegeningen. Deze rituelen sporen we tijdens deze wandeling opnieuw op. Stap jij mee naar het verleden?

Wandeling

“Kabouterwandeling in Tielrode en de Durmetuin”

Milieuwerkgroep Ons Streven

Standbeeld Den Toeter, Sint-Jozefstraat, 9140 Temse (14u) – T 0495 99 12 49

Met de kinderen gaan we in het dorp op zoek naar rituelen die belangrijk waren en zijn voor het dorp Tielrode. Aan de hand van verhalen op kindermaat en verschillende volksgebruiken nemen de gidsen hen mee naar het verleden. We trekken ook naar de Durmetuin waar de rol van bomen en de natuur bij tal van volksrituelen ontdekken. Ouders kunnen deelnemen aan de wandeling voor volwassenen (zie vorige activiteit).

Tentoonstelling

“Het witte - het ritueel van de kantwerkster”

Kantschool Artofil i.s.m. Heemkundige Kring Braem

Huis De fortune en museumherberg De Swaene, Dorpstraat 56, 9140 Temse (10u-18u) – T 0476 52 79 79

Wist jij dat kantwerkster een jenevertje dronken om wittere kant te kunnen maken? Deze en andere rituelen ontdek je in deze tentoonstelling. De dagelijkse gebruiken worden in beeld gebracht door oude postkaarten, foto's en liedjes. Daarnaast zijn er live demonstraties en kan er geproefd worden van de tradities uit grootmoeders tijd.

Lezing

“Heilige Amelberga: rituelen en tradities”

Beheerraad Gemeentemuseum Temse i.s.m. Bibliotheek Temse

Temse - polyvalente zaal, Oeverstraat 15, 9140 Temse (11u) – T 03 710 13 20

Reservatie is verplicht via bibliotheek@temse.be of 03 710 13 20 en kan tot 24 april. Er zijn 50 plaatsen beschikbaar.

Amelberga © Fotograaf Guy D'haen

Elk jaar gaat in Temse nog steeds de Weg-Of: een bedevaart langsheen de oude grenzen van de parochie met 8 kapelletjes ter ere van de H. Amelberga. Benieuwd naar de oorsprong van dit evenement? Hans Geybels, docent religieuze wetenschappen KU Leuven, schetst de plaats en de betekenis van de heilige Amelberga in het volksgeloof en in de huidige, steeds evoluerende maatschappij. De link met de plaatselijke iconografie en het bijgeloof in Temse word in de kijker gezet.

Tentoonstelling

“Over broederschappen of confrérieën in Elversele”

Heemkundige Kring Braem i.s.m. kerkfabriek Sint-Margriet Elversele, Kantschool Artofil en Gemeentebestuur Temse

Sint-Margrietkerk, Dorpstraat, 9140 Elversele (12u-18u) – T 0484 62 08 11

Heilig-Hartbond 1935 dagelijks gebed © Heemkundige Kring Braem

Broederschappen of confrérieën waren lekenverenigingen waarin de beleving van het geloof centraal stond. De leden hadden niet enkel rechten en privileges maar uiteraard ook plichten. De heemkring neemt je mee in de geschiedenis van een 30-tal Elverseelse confraternitates. Devotieprentjes, medailles, gebedenboekjes, vaandels en andere objecten tonen het groot belang van rituelen in deze geestelijke genootschappen.

Wandeling

“Dauwtrappen langs kleine en grote rituelen”

Pasar Temse i.s.m. CM Waas- en Dender

CM Huis Amelberga, Overstraat 9, 9140 Temse (7u) – T 0476 94 20 35

Dauwtrappen was vroeger een volks ritueel dat heilzaam is voor de gezondheid. Ook met Pasar gaan we vroeg uit de veren. De dauwwandeling leidt je langs plaatsen in Temse die verwijzen naar historische, godsdienstige of volkse rituelen die dikwijls al verdwenen zijn. Komen onder meer aan bod: popverbranding carnaval, processies, huwelijken, dopen van schepen, gebruiken in de jeugdbeweging, kerkelijke rituelen... Met deze wandeling wil men deze oude gebruiken bij de bevolking in herinnering brengen, ze verklaren en laten voortleven.

Wandeling

“Stoapelloop”

Op Stoapel vzw i.s.m. Gemeentebestuur Temse

AC De Zaat, Frans Boelplein 1, 9140 Temse (10u30, 14u en 15u) – T 0486 89 76 85

Doop van een schip © Gemeentearchief Temse

Rituelen bestonden er ook op een scheepswerf. Denk maar aan de plechtigheden bij de tewaterlating van een nieuw schip, maar eveneens de rituelen typisch voor het bedrijf. Aan de hand van een wandeling geadist door ex-werknemers, worden deze tradities nader toegelicht. Het Boelcafé in AC De Zaat is het start- en eindpunt, een plek vol herinneringen door de vele foto's en maquettes die er opgesteld staan. Waag ook je kans in het flessenkraam en raak het juiste bootje!

Tentoonstelling

“Kiezen, schrijven, kleven en posten: kleine rituelen, grote wensen”

Koninklijke Postzegel- en Erfgoedkring Temse i.s.m. Cultuurdienst en Openbare Bibliotheek Temse

Temse, Oeverstraat 15, 9140 Temse (10u-12u30) T 0491 08 69 77

Hoe lang is het geleden dat jij nog een brief verstuurd? Of een zelfgeschreven verjaardagskaart op de post deed? Leden van de kring tonen uit hun collecties de meest markante oude nieuwjaarsbrieven, wenskaarten, nieuwjaarskaarten, verjaardagskaarten, postkaarten 'Groeten uit'... Een unieke blik op rituelen die meer en meer verdwijnen door de snelle digitale evolutie.

WAASMUNSTER

Tentoonstelling

“Dooprituelen”

Heemkundige Kring 't Sireentje i.s.m. Cultureel Erfgoedzorg

Kasteel Blauwendaal, Kerkstraat 21, 9250 Waasmunster (10u-17u) – T 0472 45 10 77

Dooprituelen © Heemkundige Kring 't Sireentje

Hoewel het nu een keuze is, was het ooit de regel. Kinderen werden volgens de christelijke rituelen gedoopt. De heemkring focust op de voorwerpen die bij dit gebruik hoorden. Prachtige zelfgemaakte doopkleedjes en -manteltjes, de traditionele doopsuikerdoosjes en nog veel meer kan je ontdekken. Erfgoeddag in het museum!

ZWIJNDRECHT

Theatervoorstelling

“Ritus, een zoektocht naar geluk”

Gemeentebestuur Zwijndrecht i.s.m. theater VaNelle en asielcentrum Herleving Burcht

OC 't Waagat, Kerkplein 1, 2070 Zwijndrecht, Burcht (10u-18u, voorstelling om 15u) – T 03 250 49 90

Erfgoed beleven op een andere manier? Theatremaker Nelle de Maeyer woont in Burcht, letterlijk achter de hoek van een oud WZC dat nu wordt gebruikt als asielcentrum voor zo'n 130 mensen uit 10 landen. Samen gaan ze op zoek naar hun verhalen en rituelen. Hoe begroeten ze elkaar en hoe nemen ze afscheid? Welke spelletjes spelen ze met hun kinderen? Welke verhalen brachten ze mee van hun thuisland? Rituelen hebben we allemaal, soms lijken ze sterk op elkaar, soms zijn ze verschillend. Een verrassende ontdekking!

ERFGOEDROUTE

OP STAP MET Vlieg

START

10u30 KRUIBEKE

Start de dag met een bezoek aan de 16e-eeuwse watermolen in Rupelmonde.

Om 11u worden de kinderen onthaald met sprookjes en acteurs brengen met hun verhalen de molen weer tot leven.

STOP 2

12u30 BEVEREN

Reis even door naar Beveren, waar je in kasteel Cortewalle de smokkelroute kan nemen en de jonge bezoekers na een duik in de verkleedkist op foto worden vastgelegd.

Of haast je naar het PolderMAS waar de kleinsten zich mogen wagen aan de staande wip en waar iedereen kan genieten van een traditioneel teerfeest. Tijd voor de lunch!

Met de fiets? Combineer met het Beverlandpad (43 km), de Doel-ecoroute (33 km) of de gloednieuwe Elfde van den Elfdelus naar het gelijknamige televisieprogramma (32 km).

STOP 3

14u TEMSE

Je kan als gezin samen gaan wandelen door het rijke rituelenverleden van Tielrode. Gidsen vertellen verhalen op kindermaat, terwijl de ouders eveneens door het verleden stappen.

EINDE

TOT 17u30 in SINT- PAUWELS of SINT-NIKLAAS

Sluit de dag ten slotte af met een bezoek aan de meispelen in Sint-Pauwels. Volkskunstgroep Drieske Nijpers neemt jong en oud mee naar een muzikaal feest.

Of stop even in de bib van Sint-Niklaas en geniet samen van het plaatjes kijken. Viewmasters zorgen voor de nostalgische noot.

Tip! Maak er een fietsnamiddag van en neem de Tempusroute (38 km) doorheen Sint-Gillis-Waas.

COLOFON

Met dank aan alle erfgoedorganisaties in het Waasland, die vol enthousiasme hun passie voor cultureel erfgoed met het publiek delen, niet enkel op Erfgoeddag maar het hele jaar door!

Hun aanbod op deze jaarlijkse feestdag werd voor u hier samengebracht door de Erfgoedcel Waasland, die de zorg voor het Wase erfgoed wil stimuleren.

De Erfgoedcel Waasland is een onderdeel van Interwaas en wordt ondersteund door de Vlaamse overheid. Interwaas is het intergemeentelijk samenwerkingsverband voor streekontwikkeling in het Waasland.

In samenwerking met de Wase gemeenten Beveren, Kruibeke, Lokeren, Moerbeke, Sint-Gillis-Waas, Sint-Niklaas, Stekene, Temse en Waasmunster en de provincie Oost-Vlaanderen wil Interwaas de ontwikkeling van het Waasland actief bevorderen via dienstverlening, projectwerking en belangenbehartiging.

Coördinatie en samenstelling: Erfgoedcel Waasland
Druk en vormgeving: Adrem Intermediagroep

V.U.: Bart Casier, directeur Interwaas, Lamstraat 113, 9100 Sint-Niklaas.
D/2016/11.208/01

ADREM
INTERMEDIAGROEP
TURNHOUT - LOMMEL - ANTWERPEN - MECHELEN
Graatakker 103 · 2300 Turnhout
Tel. 014 44 34 31 · Fax 014 44 34 36
media@adrem.be · www.adrem.be

Vlaanderen
verbeelding werkt

